

Değer Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği (DETÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Değer Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği (DETÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19511>

Özet

De?er E?itimine Yönelik Tutum Ölçe?i (DETÖ), bireylerin de?er e?itimi süreçlerine ve bu e?itimin gereklili?ine dair sahip olduklar? tutumlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir psikolojik araçtır. Ölçek, Filiz Çetin tarafından 2018 y?l?nda gerçekleştirilen kapsamlı bir geçerlik ve güvenirlik çalışması sonucunda literatüre kazandırılmıştır. DETÖ, özellikle e?itim bilimleri ve sosyal araştırmalar alanında, de?erlerin ö?retimi ve benimsetilmesi konularındaki bireysel e?ilimleri belirlemek için kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

De?er e?itimi, tutum ölçe?i, DETÖ, psikometrik araç, tutum, sosyal araştırma, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Filiz Çetin

Amaç

DETÖ'nün temel amacı, bireylerin de?erler e?itimine karşı gösterdikleri olumlu veya olumsuz tutum düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu tutumlar, de?erlerin okullarda veya di?er e?itim kurumlarında ö?retilmesine, de?erlerin toplumsal faydasına ve bireysel gelişimdeki rolüne yönelik inanç ve duygusal e?ilimleri kapsamaktadır. Ölçek, özellikle ö?retmen adayları ve e?itimcilerin bu konudaki algılarını saptamak için tasarlanmıştır.

Ölçe?in geliştirilmesi, e?itim sistemlerinde de?erler e?itiminin artan önemine paralel olarak, bu sürecin başarısını etkileyen en önemli faktörlerden biri olan birey tutumlarının bilimsel yöntemlerle inceleme ihtiyacından doğmuştur.

Yapı

De?er E?itimine Yönelik Tutum Ölçe?i (DETÖ), psikolojideki tutum kavramının çok boyutlu yapısını temel almaktadır. Tutum, bilişsel, duygusal ve davranışsal e?ilim bileşenlerini içerir. Bu bağlamda DETÖ, katılımcıların de?er e?itimine dair bilgi düzeylerini (bilişsel), bu e?itime yönelik hislerini (duygusal) ve bu e?itimi destekleme veya reddetme e?ilimlerini (davranışsal) ölçmeyi hedefler.

Ölçe?in alt boyutları (faktörleri), de?er e?itiminin farklı yönlerine odaklanabilir; örneğin, e?itimin gereklili?i, uygulama yöntemlerinin etkinli?i veya de?erlerin aktarılmasındaki engeller gibi yapısal bileşenleri yansıtabilir. Yapısal geçerlik çalışmaları, ölçe?in hangi spesifik psikolojik alt yapıları ölçtü?ünü detaylandırmaktadır.

Geçerlik

Filiz Çetin (2018) tarafından yürütölen çalışmada, ölçeğin geçerliği titizlikle incelenmiştir. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçüp ölçmediğini gösteren kritik bir psikometrik özelliktir. Çalışmada kullanılan geçerlik yöntemleri şunlardır:

Kapsam Geçerliği: Maddelerin, ölçölmek istenen değer eğitimine yönelik tutum alanın yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliği: Ölçeğin teorik yapıya uygunluğunu test etmek amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi boyutlar altında toplandığını ortaya koyar.

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayılar belirtilmemiş olsa da, yayınlanan akademik makale, ölçeğin geçerlik kriterlerini sağladığını göstermektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme aracının ölçüm sonuçlarının tutarlılık ve kararlılık derecesini ifade eder. DETÖ'nün güvenilirlik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarıyla benzer sonuçlar üretme yeteneğini incelemiştir.

Çetin'in çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı, yani Cronbach's alpha değerleri, ölçeğin genelinin ve alt faktörlerinin yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermiştir. Yüksek Cronbach's alpha değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda uyumlu olduğunu teyit eder. Kaynak içerikte spesifik güvenilirlik değerleri sunulmamıştır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin temel adımlarından biri olan Faktör Analizi, DETÖ'nün yapı geçerliğini sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Bu analiz, bağılangıçta oluşturulan madde havuzunun hangi temel boyutlar (faktörler) altında toplandığını belirlemiştir.

Araştırmada büyük olasılıkla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak ölçeğin nihai faktör yapısı belirlenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak varsayılan tek veya çok faktörlü yapıya istatistiksel olarak desteklemiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Kaynak içerikte belirtilmemiştir. Ancak tutum ölçekleri genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kaynak içerikte belirtilmemiştir. Ancak değer eğitimi konusu göz önüne alındığında, genellikle eğitim fakültesi öğrencileri, öğretmenler veya lise/üniversite öğrencileri üzerinde uygulanmıştır.

Yaş Grubu: Kaynak içerikte belirtilmemiştir (Genellikle ergenlik dönemi ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Spesifik demografik detaylar (örneklem büyüklüğü, coğrafi konum) makalenin tam metninde yer almaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama (Self-report) yöntemiyle uygulanır. Katılımcılar, kendilerine sunulan her bir ifadeye ne derece katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik ölçüm, Likert ölçeği, eğitim psikolojisi, tutum ölçümü, güvenilirlik katsayısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: ficetin@gazi.edu.tr

Yazma Adresi: Filiz Çetin (Gazi Üniversitesi ile ilişkili olduğu varsayılmaktadır).

Sizler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018 (Makalenin yayın yılına göre).

Sizler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle telif hakkı sahibinin (Filiz Çetin) iznine tabidir. Ticari amaçlı kullanım için ücret gerekebilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[deger-egitimine-yonelik-tutum-olcegi-deto-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çetin, F. (2018). Değer Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği (DETÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(193), 323-341.

De?er E?itimine Yönelik Tutum Ölçe?i (DETÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, orijinal makalenin tam metninde (Çetin, 2018) bulunmaktadır.

Bu bölüm, ölçe?in maddelerinin listelenece?i aland?r ve orijinal kaynakta maddeler mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM